

Høringssvar ny kommunelov – Folldal kommune

Formålsparagrafen og prinsipper for nasjonal styring § 1 og 2 (alle §henvisninger er til utvalgets forslag til ny lov):

Utvalget foreslår en ny formålsparagraf som understreker det lokale demokrati og selvstyre og at kommunen skal drive samfunnsutvikling og tjenesteyting på en effektiv, tillitsskapende og bærekraftig måte.

Det foreslås i § 2 at innskrenkninger i selvstyret må ha hjemmel i lov, og at slike innskrenkninger ikke må gå lenger enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål. Videre foreslås det at innenfor nasjonale økonomiske rammer skal kommunene ha frie inntekter som gir økonomisk handlingsrom.

Folldal kommune slutter seg til disse viktige prinsippene for det kommunale selvstyret og anser det viktig at disse lovfestes på en klar og god måte. En lovfesting av den negative avgrensning av kommunenes handlefrihet er riktig og viktig. Dette for å hindre at en stadig mer detaljert rettighetslovgivning og voksende statlig byråkrati undergraver muligheten for kommunene å gjøre egne prioriteringer og valg. Rammefinansiering som primær finansieringskilde er i så måte også viktig å ivareta.

I oppregning av kommunens oppgaver burde også myndighetsutøvelse tas inn.

Informasjonsplikt § 4:

Det foreslås utvidet informasjonsplikt til også å gjelde informasjon om andre som utfører oppgaver for kommunen.

Folldal kommune slutter seg til dette forslaget.

Folkevalgte organer § 5:

I § 5-1 foretas en uttømmende oppregning av folkevalgte organer med navn på disse. Og det vises til at med folkevalgte menes medlemmer i kommunestyre og fylkesting samt andre personer som et folkevalgt organ har valgt inn i en av disse. Det legges opp til at det er kommunestyret selv som skal opprette og velge medlemmer og fastsette oppgaver til disse. Et spesielt spørsmål som reises er om kommunen skal være bundet om noen går ut over de fullmakter som er delegert til vedkommende. Her fremmes 3 alternativ til legitimering, ikke bundet, bundet i avtaler om dagligdagse ting og bundet.

Folldal kommune viser til at en i opplæring av folkevalgte har skilt mellom de som er direkte folkevalgt gjennom kommunevalget og øvrige politikere som er indirekte valgt av disse. Folldal kommune er enig i at det ikke skal være administrative medlemmer i slike utvalg og at dette bidrar til å klargjøre skillet mellom politikk og administrasjon.

Folldal kommune støtter at dagens rettspraksis videreføres ved at kommunen ikke er bundet om noen går ut over sine fullmakter om ikke særlige forhold skulle tilsi noe annet.

Ordfører § 6:

Her foreslås å styrke ordførerens rolle ved å gi ordfører forslagsrett i alle utvalg med unntak av kontrollutvalget, samt rett til å opprette og nedlegge utvalg og fatte vedtak i hastesaker. I tillegg foreslås å lovfeste muligheten for direkte valg av ordfører jf. tidligere forsøksordning. Det foreslås mulighet for at kommunestyret med 90 % av stemmene kan frata en ordfører vervet om han ved sin oppførsel har vist seg uskikket til vervet samt en utvidet adgang til suspensjon ved tiltale i saker som kan gi mer enn 3 år i fengsel

Folldal kommune ser positivt på forslaget om mulighet for direkte valg av ordfører og at ordfører gis forslagsrett i alle ordinære utvalg. En er usikker på behovet for retten til å oppnevne og nedlegge utvalg. Dette bryter med systematikken for øvrig, jf. ovenfor. Ad-hoc utvalg som en nok tenker på her bør forankres i formannskapet. Når det gjelder myndighet i hastesaker bør § 11-8 også omtale ordfører.

Ordfører kan som tidligere delegeres myndighet i saker som ikke er av prinsipiell art, det er samme ramme som for delegering til rådmannen.

Det nye forslaget om å kunne frata en ordfører som ved sin oppførsel ansees uskikket til vervet er en sikkerhetsventil for å kunne fjerne en ordfører ingen lenger har tillit til på grunn av oppførsel. Politisk uenighet eller svak ledelse mv er ikke noe slikt grunnlag, mens utstrakt upassende opptreden og andre tilsvarende forhold dekkes her. Vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages. Det er derfor liten grunn til å tro at en slik bestemmelse vil bli misbrukt.

Forholdstallsvalg og kjønnsrepresentasjon § 7-6:

Det foreslås ytterligere innskjerping av kravene til at begge kjønn skal være representert med minst 40 % også ved forholdstallsvalg. I utvalg på 4 eller flere medlemmer skal om nødvendig representanter fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på den liste som får flest stemmer. Mindretallet går i mot denne bestemmelsen.

Folldal kommune mener at uansett hvilken av de foreslåtte metoder som velges vil det her kunne bli åpnet for et politisk spill. Listen som har fått flest stemmer kan allerede ha f.eks. to av tre fra underrepresenterte kjønn innvalgt fra sin liste og et opprykk av en til av samme kjønn vil føre til en uønsket ubalanse her. Ønsker man å foreslå at en skal sikre 40 % i alle tilfelle også ved forholdstallsvalg bør det enten skje ved at den liste som har størst ubalanse sørger for det, eller ved loddtrekning.

Rettigheter og plikter for folkevalgte § 8:

Utvalget foreslår å lovregulere etterlønn for folkevalgte med minst halv «stilling» med inntil tre måneders godtgjøring og fratrekk av alle inntekter i perioden. Kommunene kan som tidligere opprette eller delta i pensjonsordning for ombudsmenn. Det foreslås også at folkevalgte i 50 % «stilling» eller mer skal omfattes av andre velferdsordninger som ansatte nyter godt av, for eksempel sykepenger.

I forhold til Folldal sitt reglement for godtgjøring vil dette være en utvidelse av perioden man får etterlønn. Rett til sykepenger bør lovfestes og tas inn i kommuneloven direkte. Feriepenger er unødvendig da ombudsmenn ikke er ansatte og det normalt ikke foretas trekk i årsgodtgjørelse som gis på grunn av ferie.

Utvidet innsynsrett § 8-3:

Utvalget foreslår en klargjøring av reglene om folkevalgte sin innsynsrett. Det er kommunestyret som organ som kan be om innsyn i taushetsbelagte dokumenter de har behov

for under behandlingen av en sak, ikke den enkelte representant. Det samme gjelder for utvalg innen sitt arbeidsområde. I den grad det vedtas å få tilgang til slike opplysninger underlegges representantene taushetsplikt om disse. Det understrekes at representantene fortsatt ikke har taushetsplikt om all diskusjon som foregår i lukkede møter, kun de taushetsbelagte opplysningene. Videre foreslås det regler i offentlighetsloven som åpner for at kommunestyret kan åpne for offentlighet om interne dokumenter de får seg forelagt.

Folldal kommune ser positivt på forslaget om å rydde i hva slags opplysninger organene kan få og hvilke følger dette får med hensyn til taushetsplikt. Hva som kan refereres fra lukkede møter der opplysninger underlagt taushetsplikt er grunnlag for saksbehandlingen kan for mange representanter oppleves krevende. I mange tilfelle kan omtale av diskusjon i seg selv «avsløre» det som taushetsplikten hadde til formål å beskytte. Muligheten for å omgjøre unntak fra offentlighetsloven for interne dokumenter mv kan være uheldig da saken ennå ikke er forberedt fra administrasjonen. En åpen diskusjon kan da skje på et feilaktig og ikke utredet grunnlag og det kan føre til resultater en ellers ikke ville fått.

Kommunale foretak § 9:

Utvalget foreslår at medlemmer eller varamedlemmer og daglig leder ikke kan velges til styret i kommunalt foretak.

Folldal kommune støtter dette forslaget.

Møteoffentlighet § 11-5:

Reglene om saksbehandling i kommunestyre og utvalg videreføres i hovedsak, disse gjøres også gjeldende for alle folkevalgte organer. Møtene skal som tidligere være offentlig med mindre det er lovhjemmel for å lukke møtene. Det foreslås at møtet kan lukkes når hensynet til saken tilsier det og organet skal motta informasjon fra kommunens advokat.

Folldal kommune slutter seg til dette forslaget, men ønsker at det skal være hjemmel for å lukke møtet også der andre eksterne rådgivere i en sak skal informere.

Innbyggerforslag § 12:

Utvalget foreslår å øke kravet til antall underskrifter fra 2 % (minimum 300 innbyggere) til 8 % av stemmeberettigede eller minst 1000 underskrifter.

Folldal kommune kan ikke se dagens ordning har medført ulemper som tilsier en slik økning i kravet til antall underskrifter, dagens grense bør beholdes.

Administrasjonen § 13:

Utvalget foreslår noen presiseringer av administrasjonens ansvar for saksutredning og et utvidet ansvar for internkontrollen. Øverste administrative leder foreslås benevnt kommunedirektør og denne har det fulle personalansvar for sine ansatte. Mulighet for delegering er som i dag.

Folldal kommune støtter i hovedsak forslagene som gir en klar arbeidsdeling mellom politikk og administrasjon. Tittelen rådmann som leder av kommunens administrasjon bør beholdes, da denne er godt innarbeidet og kjent i befolkningen.

Kommunal økonomi § 14:

Utvalget foreslår en ny formålsbestemmelse der kommunen skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Videre foreslås det plikt til å utarbeide konsernregnskap for kommunen samlet som juridisk enhet. Det foreslås en viss tilstramming i kravet til å betale avdrag for å sikre at lån nedbetales i takt med den løpende verdiforringelsen, og at inndekking av merforbruk i året skal dekkes av disposisjonsfond før regnskapet avsluttes.

Forslaget om at merforbruk skal dekkes inn fra disposisjonsfondet før regnskapet avsluttes støttes ikke.

Interkommunalt samarbeid § 17 – 20:

Utvalget foreslår en rekke endringer i forhold til dagens lovgivning, lovfester ordningen med regionråd § 18, kommunale oppgavefellesskap § 19 og vertskommune § 20 med klarere regler for hver av disse.

Folldal kommune ser det som en fordel med klare regler for denne type samarbeid som nevnes i loven. Forslaget om kommunalt oppgavefellesskap støttes imidlertid ikke fullt ut, fordi det innebærer en innskrenkning i forhold til dagens regler om § 27 samarbeid med hensyn til organisering. I dagens regel heter det at en eller flere kommuner og/eller fylkeskommuner «kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver». Det stilles ikke krav om at alle deltagerne skal være representert i styret eller til antall deltagere. Det er opp til deltagerne å bestemme både styrets sammensetning og størrelse. Dette gir stor fleksibilitet for kommunene. Det kan være positivt at alle deltagerne er representert, men dette framstår som unødvendig formalistisk. Hvorvidt alle må være representert i samarbeidsorganet bør være opp til deltagerne å bestemme og kan være avhengig av type oppgaver som ønskes løst. Det bør ikke være nødvendig å pålegge et representantskap med deltagelse fra alle. Et styre der kommunene selv bestemmer antall og hvem som skal sitte i styret slik som i dag, bør være tilstrekkelig.

Det understrekes at en rekke av eksisterende samarbeid/selskaper må gjennomgås og vedtekter/avtaler revideres som følge av loven og det må gis tid for å gjøre dette ved iverksettingen.

Egenkontroll §§ 22 -23:

Det foreslås å understreke kommunestyrets overordnede ansvar for å kontrollere kommunens virksomhet § 22. Kontrollutvalget forestår den mer løpende kontroll på vegne av kommunestyret. Det foreslås at utvalget minst skal ha 5 medlemmer, i dag er kravet minst 3. Minst ett av disse skal være medlem av kommunestyret som i dag.

Folldal kommune har 3 medlemmer i kontrollutvalget i dag, og mener det er tilstrekkelig.

Internkontroll – særlover § 25:

Utvalget foreslår å samle lovgivningen om internkontroll i kommuneloven og at den tas ut av særlovgivningen. Dette for sammenhengen og oversiktens skyld. Særlovgivningen må om dette vedtas gjennomgås.

Folldal kommune vil støtte dette forslaget. Dette vil skape en mer enhetlig og oversiktlig lovgivning.

Statlig tilsyn § 31:

Reglene om statlig tilsyn blir i hovedsak foreslått videreført, det foreslås at kommunene skal ha fulle partsrettigheter i hele tilsynsprosessen. Utvalget foreslår også å styrke fylkesmannens rolle for å samordne statlige tilsyn slik at ikke belastningen på enkeltkommuner blir for stor.

Folldal kommune vil understreke viktigheten av at fylkesmannens samordning blir reell, kommunenes arbeid med å forberede og bistå under tilsyn er stor og mange tilsyn i samme kommune over kort tid krever uforholdsmessig mye ressurser.